

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Szünetlen levelet nem foga-
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előrefizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata 12 fillér.
Többzsöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzeleszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az iskolai év elején.

Vajjon van-e ujság, a melyik szeptember eleje táján ilyenforma czím alatt vezércikket ne közölne minden évben? s amiként június végén búcsút mondott az elmúlt iskolai év szereplőinek, éppen úgy ne üdvözlönl azokat ujjonnan megkezdett munkájuk elején?

Azt tapasztaljuk a legelterjedtebb s legkomolyabb ügyek szolgálatába szegődött nagy napi lapoktól kezdve a legkisebb igényű heti lapocskáig mindenkinél, hogy az esztendőnek megemlékező eseményei közül egyiknek sem szentel több figyelmet, mint ama kérdésnek, hogy az ifjuság miként kezdi, végzi iskolai feladatainak megoldását.

Ez általánosan ismert hírlapírói érdeklődés, hogy nem apáról fiúra hagyott régi szokás, hanem éppen a tárgy nagy fontossággal bíró voltánál fogva van gyakorlatban, azt erősíteni fölösleges; hiszen az ifju nemzedék testi és lelki fejlődésének kérdése közös kérdés az egész világon; s egyforma erejű a faj-fentartás, ösztönserősítő, mely kiterjed a család szűk keretén kívül, ki az egész föld kerekére.

E nagy kérdés jobb és jobb megoldásához szölvünk hozzá azért lapunkban mi is minden alkalommal, midőn az iskolai év bezárul, vagy megnyílik.

Ma ismét a megnyitáshoz vagyunk.

Ott vagyunk, a hol annyi esztendő óta minden évben.

Látjuk a családot, a mint a kis 6 éves unjonek, tán épen a legnagyobb, vagy egyetlen csemete, a szülei szív büszke reménysége, nagy komolysággal, néhol az egyéni bátorság legteljesebb érzetével, néhol annak teljes hiányában, néz elébe apjostul-anyjostul a nagy utnak, melyen lassan-lassan haladva, mindig távolabb evez az élet nagy tengerén attól a kis szigettől, melynek puha zöld pázsitját a család napja melegítette s a szeretet harmata éltette. Érezzük a szülei szívek szorongását, melylyel a kis utas pályája elé

néznek; s nem csodáljuk, ha ők e kisszerűnek látszó mozzanatot a maguk szemével nagynak, életbevágónak látják.

Látjuk a családot, a mint a mult iskolai év végén diadallal, győzelemmel visszatért kis harczost ujból szárnyára bocsátja tele reménnyel, bizalemmal a jövő iránt, hogy egy esztendő leforgása alatt a szülei szeretet és fáradozás s a gyermeki hala és kötelesség közötti összhang, miként az erdei fa, egy évgyűrűvel megerősödjék.

És végül látjuk a családot, a hova az esztendő vége mindig csak bánatot szokott hozni, az unjak kezdete pedig kétségbeesett bizonytalanságot; a hol az elmúlt szép, hosszú szünidő nem a vidám, gondtalan kedvtelés két hónapja, hanem a szemrehányás és fájdalomnak szívekre nehezede, lassan vánszorgó napjai voltak.

Nem kell ahoz semmiféle költői képzelet, hogy eme képeket szemünk elé varázsoljuk. Nincs senki, a ki ezeket a példákat évről-évre ne látta volna. S éppen ez általánossága teszi mindnyájunk előtt érdekessé azt az időpontot, melyben e mozzanat megismétlődik; valamint ez késztet bennünket is arra, hogy vele minden egyes alkalommal foglalkozva a legtisztább szándékkal kifejezést adjunk az iskolai év sikerére vonatkozó egynemely gondolatunknak; intézvén e sorokat most nem annyira az ifjusághoz, mint a tanítókhoz és a szülékhez.

Tudjuk nagyon jól, hogy a világon mindenféle foglalkozás a kenyérkereset nagy kérdésével van egybekapcsolva. Ha valaki egy mesterséget megtanul, vagy magát abban tökéletesíteni igyekszik, teszi ezt azért, hogy a saját maga megélhetését, anyagi gyarapodását jobban biztosíthassa. S látjuk is az életben, hogy a legtöbb pályán az önképzés magasabb foka karöltve jár az anyagi gyarapodással még akkor is, ha a szerencse nem játszik közre az előhaladásnál. S ha a legtöbb életpályát, mesterséget, foglalkozás-ágot a részrehajlatlanság tiszta szemüvegén tekintünk meg, konstatálniuk kell, hogy az illető egyén, legyen az hivatalnok, kereskedő vagy iparos, arra nézve,

hogy foglalkozásában rangbeli vagy anyagi előreladáshoz jusson, egy dolog, egy tulajdonság nélkül bátran megélhet. S ez nem más, mint az idealizmus.

Nem azt mondjuk ezzel, hogy az életfeladatok és foglalkozások legtöbbszörétél szükségtelenek kellék az idealizmus; sőt azt se, hogy e pályák emberei annak teljes hiányában volnának; csak azt, hogy ha ez hiányzik is náluk, még mindig jó munkát végezhetnek, boldogulhatnak, előre haladhatnak, sőt az így végzett munka után lelkiismeretük is megnyugodhatik.

Csak egy pálya, egy mesterség van a melyen idealizmus nélkül eredmény, siker s lelkiismereti megnyugvás nem lehet; s ez az ifjuság nevelése és tanításának mestersége.

Mig a többi kenyérkereseti pályának több vagy kevesebb anyagi jutalma nagyobb szorgalomra, merészebb alkotásokra buzdítja; vagy ellenkezőleg, ellankasztja az egyén munkakedvét s ez által az illető munkás egyedül magamagának használ vagy árt, addig a tanítói, tanári mesterségen levők a legjobb vagy a legcsilányabb anyagi javak mellett is a lelkiismeretes és odaadó szorgalmat kell, hogy munkájukban kifejtsék, mert e mesterség kedvetlen vagy elhanyagolt folytatása által a kár, a sikertelenség nem annyira a munkást, mint inkább — hogy úgy mondjuk — a munkaadót éri.

A jó siker elérésére elsősorban ezért szükséges, hogy a tanítóban minden körülmények között tisztán tündököljön a legszebb idealizmus. Jó, hogy nálunk Magyarországon, a vallás- és a tudomány a hazaszeretettel oly közeli kapcsolatban vannak, — mert ez utóbbi okozza, hogy a paedagógia munkásaira még eddig — daczára a kezdettől fogva szomorú anyagi viszonyoknak, melyekben az idők szégyenére, tengődniök kellett és még ma is kell — bizalommal elmondhatjuk, hogy szívükben az idealizmus faklyája lobog; s hogy ennek fénye meg is világítja utáikat, tüze pedig melegíteni tudja lelkesedésüket.

E faklyának égnie is kell minden tanító és

TÁRCZA.

A Tatra.

Édes Romikám!

Te oly sajnálkozva kérdezősködtél leveledben, hogy sikerült a Tátra gyalogutunk? — Nos, mindenekelött visszautasítottam részvétet, melyet fogadok, irigylésre fogok átváltoztatni, ha végig olvastad levelem. A ki még nem próbálta, annak nincs fogalma arról, mennyi élvezetet nyújt egy ilyen gyalogut. Tudod, én ki nem állhatom az olyan közönséges prózái emberek kirándulásait, a mikor kövér, befűzött mamák világos batiszba öltözött, felezifrazott leányakkal kocsiba ülve, egy rendez országúton végigkocsiznak, aztán a legelső jó vendéglőben egy sokfogású ebédet végigesznek, persze garnírozva fiatal emberekkel és cigányokkal; ezen fáradságot pedig ki-pihenik s aztán újra kocsi ülve mennek haza; még nagy turista számba megy az a társaság, a melyik a jó kavesos úton a 1/4 órányira fekvő kilátóig felsétál, ott a jól megfésült, megjelölt s számozott környékre egy pillantást vetve, hős turistáságának tudatában büszkén vonul le. Otthon meg elhenczegek, hogy remek kirándulás volt, milyen jól mulattak! Ki nem állhatom, ha az ember egy kirándulásán jól mulat! Persze, akkor csak diszkurálnak és senkinek se jut eszébe gyönyörködni a felbők játékában, a fák sudaraiban vagy a madarak énekében. Szinte szétszétgörcsnek tartom ha valaki a természetben mulat, bolondozik, nevetgél. Ilyenkor kell, hogy ihlet szálljon meg mindenkit s vagy hallgatagon szívja be a természet titkos lényét, vagy egy igen meghitt barátjával közölje gondolatait, érzéseit.

Azonban a mi gyalogutunkon szemtől szembe állunk a természettel, láttuk békőznapi köntösében, elrejtett zugait és lehetőleg kerültük a civilizációt s azokat a bizonyos kilátó pontokat. Mi még uttörők vagyunk ezen a téren, de fogadok, hogy nem sokáig leszünk, mert ha egy páran megpróbáltuk s bejártuk ezt a remek vidéket, meg is fogják ismételni.

Egyik legkellemesebb része a mi gyalogutunknak az a kötetlenség, mely a bőrönd hiányának következménye. Ugyanis mi semmi máhát nem vittünk, csak mindegyik egy hestre való legszükségesebb holmiját egy hátszámban magával vitte. Így hát se helyhez, se időhöz nem voltunk kötve s ott ütöttük fel tanyánkat, a hol tetszett. Kiinduló pont Tiszolc volt, hová vasuttal mentünk.

Odáig tolyton Loge, e vidám és veszedelmes pajtás kísért, türgén lobogva utunk mentén s fenyegetően gomolyogva, füstölögve mögöttünk. Csodálatos látványt nyújtott a tűz; a mint kinézék az ablakon, a száraz tűre alig látható szikrák estek, ettől kékes, lassu füst szállt fel s egy pillanat alatt magas piros lángnyelvek harapták a tüvet, hibetelen gyorsasággal legelve. A mint hátra néztem, mögöttünk sűrű, magas füstgomolyok csaptak össze; így haladtunk mi égő legelők közt, mint Siegfried hatolt Brunnhildához az égő sziklákön át.

A merre mentünk, mindenütt az ideál nagy szárazsága nyomaira akadtuunk, még a nedves félvidéken se esett az idén. A bájos fekvésű Murányhoz vettük utunkat. Kedvesebb kis várost ennel nem ismerék: magas fenyvesekkel borított völgyben olyan jól befészkelte magát, szép kis fehér házikói a Murány patakban nézegetik magukat, békésen, csendesesen, míg az esti harangszónál lassu ütemben hazajön a városka gulyája, meg-megállva, elbögve magát. S a városka nyugodtan lepihenhet, mert hisz ott magaslik előtte védőleg büszkén Murány vára, megközelíthetlen vadsággal, hova a szép Széchy Mária idejében is lehetetlen volt erőszakkal betörni. A Murányi Venus daczán hajótörést szenvedett Mars, azonban Amor, mint mindenütt, úgy itt is diadalt aratott s Wesselényi kezébe játszotta a bevehetetlen várat s a legyőzhetetlen asszonyt. Ha a merdek lejtőt s a vad sziklát látom, szinte bámulat tölt el, hogy tudták oda föl építeni azt a saszékzet s hogy tudtak ott fönt élni, mikor gyalog is csak lihegve ér föl az ember? Nagy adag ravaszág kellett hozzá, hogy ezt a várat kézre kerítsék.

A multakon elandalgva, észre se vettem, hogy beesteledt s most ugyancsak sietniük kellett a Murány keskeny völgyén tovább első pihenőnkhez, Nagyröczeré.

Holdvilágos este vígan haladtunk előre, zöld legelőn, sűrű bozót mentén. Elképzeltém, hogy ép ilyen erdőségekben húzódhattak egy a bujosók; most recseg, ropog a bűrű, a hold előtt egy felbő vonul el — ah, egy kurucz vitéz lép elő . . . nem, csak egy kis nyul volt, a kit az éjjeli turisták kiméletlenül felkeltek. De im, át is kellene gázolni a Murányon és hidnak nyoma sincs. Ám mire való a tengerészet? Szerencsére tengerész fivérem velünk volt, a ki hidászati tanulmányait felhasználva, dirigálta a hidépítkezést, melyhez mi hoztuk a köveket. Mar aztán privát ügyetlenség, ha valaki ilyen jó hid daczára is vízbe lép.

Másnap pokoli hőségben indultunk utnak Nagyröczeről. Mindenütt por, por és megingt por, úgy hogy a különbben kedves vidéket alig élvezhettük, annyira bogyasztott a hőség. Kis Röcze hasonló vidéken fekszik, mint a Nagyröcze; csinos völgyben, patak mentén; a falu végén festői rongyokban bogárszemű virgoncz kis cigánygyerekek futottak utánunk, majd két rászóros képű tót ballagott versenyt velünk vállra vetett kaszával, szégyenes földjüket megművelni.

Ah, milyen jól esett aztán a patak partján leülni! Murány-Hutánál a vidék meging vadregényes kezd lenni, újra magas hegyek közé jutunk, melyeket sűrű, dus fenyvesek borítanak. Mily jól esett a szemnek a friss, zöld legelőket élvezni, már szinte elfelejtettem az ideál szárazságban, milyen a zöld szín; dus, buja növényzet mindenütt, az eper, málna s áfonya leszedetlenül szárad el s embernymot nem látni sehol.

Az ut Vereskőig mindig vadabb s elhagyottabb lesz. No, itt igazán szemben álltunk a természettel, szabad volt rejtett zugaiba bepillantunk s hál Istennek, itt nincsenek kilátók, honnét ezüst tálcán tárlják a vidéket. Vereskő maga egy édes kis hely; némileg emlékeztet Murányra, mert szintugy szűk völgybe beékel s a mennyiben ott a vár előnyös, azt itt az egészséges, dúsz fenyves pótolja. Egész nap szorgalmasan dolgozik a fűrészmalom, melynek nagy halom faproductumát a völgyben nemrég épült vonat szállítja tovább. Mily kár, hogy nem időzhettünk tovább e nyugodalmas völgyben, hanem

tanár kebelében; ennek a tűznek kell élesztie az rendithetetlen szorgalmat és munkaszereket, mely nem ismeri a lankadást; a legkisebb dolgot sem tekinti kicsinynek s nem ismeri a megoldandó feladatok véghatárát; csak azt tudja, hogy a lelkiismeret parancsol s a lelkiismeret megkérdezi: elvégezted-e s úgy végezted-e el munkádat, a miként azt a benned elhelyezett bizalom megköveteli, mi több: megérdemli?

Azt a nagy feladatot pedig a lelkiismeret és a köz megelégedésére csakis nagy, nagy idealizmussal lehet megoldani; de általánosságban akkor is csak úgy, ha a nevelői és tanítói munkába bele nem ütközik egy folytonosan kísértő túske, a szülei szív természetes elfoglaltságából eredő féltékenység.

Tüskének nevezzük, nem gátnak vagy nehezen átléphető akadálnak a szülei elfoglaltságot. Nem képez ez olyan akadályt, mely a munkát gátolná, de a munkást folytonosan kényelmetleníti. S kérdezzük: van-e szüle, a kiből több vagy kevesebb elfoglaltság ne volna gyermekével szemben? Bizony-bizony a legelőkélebb tiltakozással szemben is azt mondja a tapasztalat, hogy nincsen. De hiszen ezt már a legelső időktől kezdve így hozza magával a természet rendje.

Az ő természetesen ősztönzi a szülét arra, hogy gyermekét, minden gyarlósága mellett is szépnek, jónak s különösen e kérdésnél — okosnak találja s nincs az az erkölességi hiba, melynek enyhítésére a legnagyobb leleményességgel menteséget ne találna számára, s fájdalom, hogy különösen az iskola részéről jövő kifogások felmerülése esetében, magában az iskolában, a tanítók és tanárokban is keresi. sőt feltalálni is véli a bajnak előidéző okait.

Ez pedig így nincsen helyesen. A szülének, ha gyermekét jó irányban nevelni, taníttatni óhajtja, míg egyrészt magamagának is a legjobbat kell feltételezni az iskoláról, másrészt arra kell törekednie minden tekintetével és hatalmával, hogy e feltételezés alapját gyermekeiben is megszilárdítsa; s vigye gyermekét, lépjen ez az iskolába azzal a rendithetetlen hittel, bizalommal és tudattal, hogy ott minden előforduló ügye a legönzetlenebb igazság ítélete elé fog állani.

Mert nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a kötelességeit hiven teljesítő tanuló érdeme fölött nincs iskola, nincs tanító és tanár, aki igazságtalanul ítélne ezen a világon.

Az új iskolai év kezdetén jobb kívánságunk nem lehet, mint az, hogy legyen a tanítók lelkében minél több idealismus, a szülőkben pedig minél kevesebb elfoglaltság! **M.**

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete augusztus hó 31-én dr. Kovács László polgármester elnöke alatt közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kívül következő városi képviselők voltak jelen: Baksay József, Molnár József, Barna Imre, id. Gaskó János, Singer S. Leó, id. Csapó János, Soós Ferencz, Abonyi Pál, Zachar Gusztáv, Szabó József ny. banki pénzt., Reintz Zsigmond, dr. Fodor Béla, Ethey Frigyes, Soós Ferencz építész, ifj. Csapó János, Barányi Gusztáv, Lévai István, Rónay Gyula, dr. Kármán Aladár, Varga Lajos, Rábely Miklós, Tomay Alajos, ifj. Sütő István, Dapsy József, László János, Varga István, Lengyel Pál, Tóth Béla,

másnap korán megint csak tovább, tovább. És pedig a Királyhegyre. A széles Garamvölgyön átmenve, a Királyhegy lábánál fekvő Sumjác faluban tót vezető fogadva, indultunk neki a hegynék. E hegy a bolgár fejedelm kedvenc kiránduló helye, hova minden évben eljön vadászni s a hegy félmagasságán levő menházban tölti az éjtel. De jó is, ha a fejedelmek ilyen passzióval bírnak, mert a hegy tetejéig igazán fejedelmi ut viz fel, a mi elég ritka az ilyen magas hegyeknél. Különben a Királyhegyi turánkkal igen megvoltunk elégedve s rögtön kineveztem udvari hegyemnek, mert olyan kényelmes a megmászása. Daczára annak, hogy a hegy magas s igen terjedelmes, emelkedése lassu s az ut kitünősége is hozzájárul ahhoz, hogy minden fáradtság nélkül megmászható s főleg hőgyeknek meg szalonturistáknak ajánlható. A hegyet derekáig szép fenyves borítja, azon fölül meg egészséges friss gyepl, melyen juh s kecsketyájukat legeltetnek tót gyerkezők. Érdekes a hegy tetején egy pár sziklaalakzat palából, úgy tornyosul égenek, mintha régi várrom lenne, arrább meg nyílt könyveknek tetszik. A természet könyve, melyből de kevesen tudnak olvasni, pedig milyen érdekes dolgok vannak ott feljegyezve.

A hegyemzásért a tetőn a legszebb kilátás nyújt kárpótlást, mert ime lábainknál a lehető legtisztább időben szélesen terül el a Poprad völgye, melyből büszkém emelkednek ki a magas Tátra vad ormai. S micoda nagyszerű áttekintésünk van innét az egész lánczolatra!

Kezdve a Krivántól a Tengerszemesucs, Tátra, Ferencz József, Középorom, Lomniczi, mind-mind látszik minden domborulat s mélyedéseivel együtt. Azonban szinte elfelejtettük a Tátra szemlélésében, hogy még nagy utunk van mára s elhagyva a kedves hegygerinczet, leereszkedtünk a tulsó oldalon a gyalogfenyők régiójába. De, hogy milyen csaloéka a gyalogfenyő, azt csak az hiszi el, a ki már eltévedt benne. Én is már sok legendát hallottam emberekről, kik a gyalogfenyőben napokig étlén bolyongtak, sőt erdőörökről, kik saját erdőkerületükben eltévedtek, de nem igen tudtam hinni szavaikban. Most, hogy magunk is elté-

Koreny Pál, Lukács Géza, Törköly József, Baksay István.

A polgármester üdvözlő szavai után a tárgysorozattól eltérőleg egy sürgős ügygyel kezdtek a közgyűlést. A város ugyanis kérelmezte már egy mezőgazdasági szeszgyár létesítésére és szeszkontingens elnyerésére az engedélyt, azonban a miniszterium elutasította. Miután nincs kizárva, hogy a kedvezményes termelhetési jogot a város más alapon mint akkor kérte, most megkaphatja, az igényt pedig szeptember 1-éig be kell jelenteni, a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát, mely szerint maga a város legyen a termelő és deponálja a szükséges óvadékokat. A szeszgyár létesítése és 720 hektoliter szeszkontingens elnyerhetése érdeklében a kérvény a pénzügyigazgatóság útján a miniszteriumhoz beadott és 8000 korona értékpapirokban deponáltatott.

A közigazgatási bíróság azon ítélete, melylyel a róm. kath. egyház lelkészi hivatala javára megítelt járandóság ellen beadott újravételei kérvény érdemi elintézését felfüggeszti addig, míg a többi egyházaktól megtagadott segély felebbezés alatt álló ügye eldől, tudomásul vétetett.

A városi vendéglő és koresmaépületek bérlete ügyében megtartott új árverés eredménye az volt, hogy a régiek beadtak új ajánlatot és pedig:

1. Frank Menyhért az összes épületekért 12722 koronát és külön a Deák Ferencz-utcai borbély-füzletért 500 koronát ajánlott.

2. Ujlaki Ilona a Három Rózsáért 8000 koronát, a furdőért 1600 koronát.

3. Salzer J a Gondúzóért 1220 koronát.

4. Blumenthal Jakab ugyanazért 1100 koronát.

5. Súszték József szabadkai koresmaért 504 koronát.

6. Özv. Erdélyi Jánosné a Deák Ferencz-utcai borbély-füzletért 400 koronát.

A közgyűlés elfogadta egyhangulag a tanács javaslatát s az árverési feltételekben kikötött s a szerződésbe is beveendő módosítások mellett a bérletet hat évre Frank Menyhértnak adja ki.

A polgármester és városi erdősz jelentései az aug. 8-9-iki erdőregekre vonatkozólag, valamint a tett intézkedéseket tudomásul vette a közgyűlés. A polgármester jelentésében elismeréssel és méltó dicsérrel emeli ki különösen a kurinczi földmives iskola és annak igazgatója Fekete Pál, valamint a városi polgárság és a tisztviselők érdemeit az oltási munkálatoknál. A tüzet 16-ig oltották s a költségek 595 korona 82 fillért tettek ki. A tűz oka valószínűleg gyújtogatás volt. A város háztartásában fennakadást a tűz nem okozott, mert a dupatámú és a tégláergetéshez kellő fennnyiség fedezetet talál. Vagyoni felelősség vagy mulasztás sem terhel senkit. A levágott fa biztosítása eddig nem volt gyakorlatban, de most 3 hónapra biztosították a fát. — Az erdősz jelentése szakszerű. 4485 kat. holdon égett az erdő s 65 darab álló tölgyfa égett le, ennek értéke 304 kor., 2711 köbméter tölgy és tűzifa 7048 korona, 420 holdon levő növendéka 3500 korona értékben égett le. A sűrűnők töre metszése és egyéb szükséges új ültetés 2500 koronába kerül. Összesen tehát 13452 korona a kár. — A jelentések alapján javasolja a tanács, hogy intézkedés tétessék több és széles nyíladék kivágására s az erdei gyalog- és szekérutnak Antali-pusztá felé kihelyezésére. A közgyűlés ezt elfogadta. Fekete Pál igazgatónak köszönetet és elismerést szavazott s a költségeket utalványozta.

Az iskolai alapvagyonn végleges felhasználása ügyében névszerinti szavazásnak kellett volna történni, azonban a közgyűlésen jelen voltak száma nem volt elegendő a törvény értelmében s így 15 napon belül új közgyűlés fog ez ügyben dönteni.

Az Andrássy-út jobb oldalán levő telkekre a közgyűlés a tanács javaslata alapján kimondotta, hogy ezek a vasuti átjáróig beltelkeknek tekintetnek s kötelezőleg kimondatott, hogy a még beépítetlenül álló telkek tulajdonosai 6 hónapon belül kötelesek telkeiket bekerítettetni.

A belügyminiszeri rendelet értelmében működő törzskönyvező bizottság megkeresésére a városhoz tartozó lakott helyek elnevezésére vonatkozólag kimondatott, hogy a Szabadka, Kurincz, Alsó Bakti, Felső Bakti, Tar-nóc, Világos, Farkas-Almás, Kis Rakos stb. puszták ne-

vedtünk vezető daczára, már elhiszem. Oly csalfa ez az embermagasságu, sűrű bozót s oly egyforma, hogy nem lehet még irányt se tartani s ha egyszer bejutottál, sem előre, se hátra nem tudsz menni. Szerencsére mi nem osztottuk a három napig étlén bolyongók sorsát, mert rövid tévelygés után megtaláltuk a jó utat s kijövén a gyalogfenyőből, belejutottunk a magas luczfenyvesbe. S itt a lejtőn egy zöld tisztáson kristály-tiszta torrás bugyogott, magas fű, lapu levél közt elrejtve, karcu növésű kék sarkantyú virágokkal ékesítve: a Vág eredete. Tán azért oly festői későbbi útjában, mert bölcsőjénél megcsokolta a tündér, hogy legyen mindig szép. Oh, nem tudok a Vágnál szebb folyót elképzelni! Mily kedvesen, vidáman eszevög, kristály-tiszta eredeténél, mint egy játszi gyermek, gondtalanul ugrál át köveken, utat tör a fenyvesek közt és siet le a völgybe, legfőbb a fáradt utast üditve. De nem sokáig tart gondtalan gyermekkora, mert az élelmes tótok hamar munkába fogják s eleinte csak egyes szál fenyőket raknak hátára, majd lejebb Rózsahegyénél tutajokat rónak össze s így megterhelve siet tovább, a völgyében épült büszke váraknak panaszkodva.

Szent István napját még a legegyszerűbb helyen is megünnepük s mint örülök, hogy éppen e napot láttam Teplicskán, e különben igen szegényes faluban, melynek szlav lakossága azonban megörizte festői nemzeti viseletét s e nap tiszteletére a legnagyobb pompát fejtette ki. A nap meleg fényvel árasztotta el a falucskat, melynek fehér házaí élesen emelkedtek ki a sötét fenyők s kék hegyek háttéréből. Mindenki sietett a kis emelkedésen levő fehér templomcsokába: legények fehér daróc nadárral, fekete csizma, széles bolero-féle kalap s igen szépen vörössel himzett inggel. Ez ing a büszkesége minden legénynek; tenyészélességű himzés díszíti ujját lent is, meg a vállnál is, igen rendszeren dolgozva s szép, eredeti mintával, pl. kakasok, tulipánok stb. Ezt a leány himezi s vagy 8-10 darabot készít völgyéneken hozományul.

Különben igen szép típus, nemes, markans vonásokkal. Párosával mennek a templom jobb részébe, külön-

voit meghagyatnak, csupán az eddigi Elemér-pusztá neve lesz: Horváth-pusztá s a Margit-tanyáé Rózsipusztá.

A közgyűlés Kovács Teréz felvette a szegények intézetébe. Kardos Bertalan molnár pedig elutasította most újból beadott kérvényével, mely szerint a vízhiányra való tekintetből 3 havi malombér-elengedését kéri.

Az országos iparművészeti iskola díszítő festészeti szakosztálya III. éves szorgalmas növendékének: Koreny Józsefnek a közgyűlés ismét megszavazott 200 korona évi segélyt, ha azonban állami ösztöndíjat kapna, akkor csak 100 korona segély jár neki.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Levél a szerkesztőhöz.

Felső-Vály, 1904. augusztus 29.

A vármegyei közgyűlés e hó 27-én — bár csekély számu érdeklődőkkel — de kiváló méltatással a következő télen be llható szükség s esetleg inség ellenében alkalmazandó óvintézkedéseket tárgyalta s ennek során különösen hangsúlyozva lett az, hogy nem segélyezésről, hanem csupán az olesóbban beszerezhető élelmiszerek kölcsönképpen leendő kiosztásáról lehet szó; hiszen az 1886 évi XXII. t.-cz. 145. § a világosan kimondja, hogy a községben illetékes mindazon szegények ellátásáról, kik magukat községely nélkül fenntartani nem képesek — a község tartozik gondoskodni.

Megalakítottak a megyei és járási segélybizottságok s a megyei gazdasági egylet bejelentette, hogy 65 waggon krumplira van szerződése, ha azt a törvényhatóság meg-erősíti és elfogadja.

Mindezek oly szükséges előzmények, amik reményt nyújtanak arra, hogy vármegyénk vezetőségének előrelátó gondoskodása megóvja megyei lakosságunkat egy nagyobb inség bekövetkezésétől, sőt meglepetések e részben már be sem következhetnek.

Voltak ugyan oly kijelentések is, hogy inségről szó sincs, de ezt csak azok állították, kik a megye jobb vidékén lakva, ilyet nem észleltek, a maguk határan tul azonban nem néztek szét. Hiszen a rimaszécsi járás kivételével mindenütt kisebb-nagyobb mérvű élelemszerhiány már ma is van: a takarmányhiány pedig általános s egészen bizonyos, hogy a jövő évi januárral a szükség s talán az inség is sok háznál bekopogtat.

Természetes, hogy a megye vezetőségének gondoskodása csupán a legszükségesebb élelmiszer — a krumpli — beszerzéséig terjed s ennek árát a községek az átvételkor készpénzben kötelesek kifizetni s hogy ezt tehesék, már a közgyűlésben felhatalmaztatott az alispán, miszerint e célra egyes községek által felvenni óhajtott kölcsönökhez a törvényhatósági jóváhagyást megadhassa, mert saját tőkepenze, — amiből ily kiadások fedezhetők lennének — csak igen kevés községnek van.

Ez a mód azonban nem fog beválni, mert alig lesz olyan képviselőtestület, mely a községet kamatos pénzzel megterhelje s miután a községek képviselőtestületének tagjai általán a vagyonosabbak, — kiknek alig lesz az élelmi szerekre szükségük, — nem vállalnak jótállást semmi idegen hitelező javára sem; tehát ezzel a dolog halogatva, elodázva leendő s a fenti jóakarát és gondoskodás kárba vész.

Sokkal célszerűbb lenne azt megengedni, hogy a mostani rendkívüli idők alatt, — addig és akkor, amikor arra szükség lesz, — a képviselőtestületek e célra a szegényalapi pénzükből vehessenek kölcsönt és pedig oly 3-as kamatra, mint a melyet a pénztárak ma fizetnek; ez által a kamat ismét a községek javára maradna s nem kellene idegen pénztintézetektől magas kamatra kölcsönt felvenni s kétségtelen az is, hogy ezt a módját a kölcsönnek a községek képviselőtestületei is szívesen fogadják: a mi pedig a visszafizetést illeti, ez éppen oly szigorú pontossággal, — de semmiesetre sem oly aggályos, mertől felelemmel — történhetik, mint magánintézet vagy hitelező részére.

A vásárlandó élelmiszer s illetve a tavaszi vetőmag kiosztása is csak úgy helyes, ha az élelmiszer összel októberben; a vetőmag pedig tavasszal, a mint a vasuton megérkezik — a kölcsönvevők közt az előjáróság által — a járási segélybizottság felügyelete alatt egyszerre ki-

jönnek a leányok hármasával, talpig fehérben, mint a lilomszál, csak a pruzslikjuk tarka virágos, karcu derekukat piros öv szorítja, vállukon szerényen egy fehér shawlt buznák össze s fejükön gyöngyökkel, virággal ékes párta díszlik lobogós hosszú tarka szalagokkal. Lesütött fövel haladnak, kezükben a nagy imakönyv s libeg a járásnál fehér ránczos szoknyájuk. Elöl az oltárnál leterdélnek az ékes hajadonok s elkezdik a litániát, melyre a hátul ülő férfiak s asszonyok felelnek. S a sötét templomka ablakán betévedt egy aranyos napsugár, mely játszva végig siklik a gyöngyös partakon, megármogatja az ajtatos szőszke s barna fejcskéket s siet fel a magasba ujra, elvinni az egékbe a buzóg imákat.

Már messze vagyok egy rázós szekéren s még mindig hallom a Teplicskai litániát, melyet ujra a Vág kedves csacogása felejtet el velem. Gyorsan ügetnek a hegyi lovacskák Jozso biztatására, ámbr inkább lassan mennék az ilyen „Lelket-ki“ uton. Örökké föl-le, föl-le kocogunk, fogainkat jól összeharapva, míg végre ujra szántóföldekre jutunk, itt vagyunk a Poprad völgyében s Csorba állománsál, honnét fogaskerekűvel jutunk a csorbai tóhoz.

Mint királynó diadémjában a gyöngy, ugy ékesíti Tátrát a csorbai tó, egyik oldalt megvédve a merész csucok által másik oldalon azonban ő néz le a sikra s a szomszéd alacsony Tátrára. Itt farkasszemet néznek a királyhegy és a Tátra, mintha versenyezni akarnának; előbbi sokkal kellemesebb megmászásra, de szépség szempontjából mindenesetre a Tátra nyeri el a pálmát, büszke rideg köszirtjeivel, szinte megvetően magába zárkozottságával, neki nincs szüksége fű, fa s bokrokra, mint más hegynek, hogy ékesítse magát, ő ezen kopár meztelenségével csak annál szebb, annál megdöbbentőbb. Elutasít magától mindent, a mi kissé megszéledtené s enyhitené vadságát, hisz még a gyalogfenyő is csak a derekáig ér el, ezental már moha is elvétele, de annál gazdagabb köögörgetekben, jéghideg forrásokban s fentebb terjedelmes hőmezőkben. Csöndesen haladtunk a Tengerszem-csucsra, hova most már igen jól megcsinált turista út viz fel s szinte megfémülve néztem körül. A merre a szem csak lát, csupa kő s szikla, mindenütt az egyforma

adatik, mert hogy a kiosztás provizoriális alakban napoként történjen. Kisközsegekben teljes lehetetlen, az 1897-iki vetőmag kiosztása se így volt s teljesen jól bevált

Külömben az igazi szükséglet csak szeptember végén tűnik ki s igen helyes az intézkedés, hogy a beszerzett élelmiszert októberig át nem vették, akkor már világosabb képe lesz a helyzetnek s ehhez lehet szabni a további teendőket.

Tisztelettel

Id. Fölföldy Ottmár, m. biz. tag.

Egyházmegyei közgyűlés.

Augusztus 31-én folyt le a gömői ev. ref. egyházmegyei rendes őszi közgyűlése Rimaszombatban, a városház nagytermében. Nagy Pál esperes egyházi- és Farkas Ábrahám országgyűlési képviselő, főgondnok, világi elnöksége alatt. A tanácsbírák közül egyházi részről Csabay Pál, Ruzsokay Gyula, Czínke István, Sággy Sándor és Hubay Lajos, világi részről Máriássy Andor, Bornemisza László és Lukács Géza jelentek meg; a jegyzői tollat Vatay László, Búzy Márton, Pósa Lajos, továbbá Osváth Dániel és dr. Veres Samu vezették. Megjelentek még Molnár József fő-, dr. Baksay Dezső alügyész, Seres József gyámpénztáros, Samarjay János, Baksay István a számvizsgáló bizottság tagjai, Bodor István a tanügyi bizottság elnöke s a lelkesítő és tanítói kar számos tagja. A közgyűlés első sorban beérősítette az újonnan választott tanítókat, kik az esküt is azonnal letették. Ezután felolvastattott a nagy gonddal szerkesztett esperesi jelentés, mely egyhangulag tudomásul vétetett. Különös érdeklődéssel hallgatták meg Czínke Istvánnak, a tanügyi bizottság egyházi elnökének jelentését a gömői ev. ref. egyházmegye tanügyi állapotáról, mely érdekes világot vet azokra a buzgó törekvésekre, melyeket a tanítói kar kifejt oly czélból, hogy tanúgyunk a kívánt magaslatra emelkedhessék. A közgyűlés elismerését és köszönetét fejezte ki a nagyérdemű dolgozat szerzőjének lelkiismeretes és pontos munkásságáért, különösen az elvi kijelentésekért, melyekben hangsúlyozta, hogy egyházmegyénk foglaljon állást az iskolák államosításával szemben s kívánja a vallás és magyar történelem tanításának intenzívebbé tételét, a községi f iskolák kötelező beállítását és kultiválását. A jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetett. Megjelenése után módjában lesz az egyházmegyei tagjainak a fontos kérdésekre hozza szólani.

Ezután az egyházmegye jóváhagyta a Rimaszombati ref. egyháznak az egy prot. főgimnáziummal való szerződését, mely szerint az egyház 40000 koronáért átveszi a régi főgimnáziumi épületet s az előnyös vétel árának részben való fedezésére eladhatja a régi kántori lakást és telket.

Örömmel vette a közgyűlés tudomásul azt, hogy a Rimaszombatban felállítandó leányintézet ügyében a helybeli ref. egyház az előmunkálattól megítélésére vállalkozik s a munkálatok megkönyvitésére az egyházmegye részéről Máriássy Andor, Csabay Pál és Ruzsokay Gyula biz. tagokat küldötte ki.

Hasonlóképpen örövendés tárgya volt a közgyűlésnek az a kérvény, melyet a csizi leányegyház intézett az egyházmegyéhez anyaegyházára emeltesse tárgyában. A kérvény szerint a csizi egyház tagjai minden lehető áldozatot meghoznak arra, hogy az állam hozzájárulása mellett a lelkesítő jövedelem biztosítható. A gyorsan, ugyszólván néhány év leforgása alatt, világhírre vergődött furdó az ő hatalmas idegenforgalmával mindenestre igényli azt, hogy nyáron át a furdózók lelki szükségletei is kielégíthessék s ez alapon lehet remélni azt, hogy az állam hozzájárulása ki fog eszközöltetni, azonban a czakó-iványi leányegyházaknak szintén önállóságú való törekvése az állami segítség igénybe vételére ily nyomás alappal nem bír, mindemellett a közgyűlés e kérvényt is partoló javaslattal küldi föl az egyházkerülethez.

Néhány jelentéktelenebb ügy letárgyalása után a tanügyi biz. egyházi elnökévé — a lemondó Czínke István helyére, ki az egyházkerületnek lett tanügyi előadója — Búzy Mártont s ennek helyére rendes tagul Réthy Andort választották meg, a többi tagok pedig egyhangulag meghagyattak állásaikban.

szükség, melyet csak itt ott tör meg egy a napfényben csillámzó hómező. S mindenütt halotti csönd — e sziklaóriások nem türik a zajt, madárdalt s erdőbugást, itt legfeljebb a szélvihar süvit vagy néha a mormoták fütyülésszerű kellemetlen hangjukkal hivatgatják egymást. És a csúcs sehogysem akar közeledni, rendíthetetlen távolságban marad, mi pedig szakadatlanul mászunk, mászunk.

Végre a mi kitarásunk is megjutalmaztatik s felértünk azon pár sziklára, mely a csúcsot képezi. De érdekes volt fáradni, mert a kilátás fejedelmi. A közel szomszédságban élvezzük a nemes formájú csúcsokat, a Lomnici, Ganek, Tatra, Viszoka, Ferencz-József stb. Majdnem mindegyik, jobban vizsgálva, hasonlít egy fekvő ember fejéhez; alattunk s mellettünk vad szakadék tántong s zűdülő máltyákban apró zöld tengerszemek csillognak, az egyedüli barátságos vonását képezve e kőfalomnak. Lent, igen igen messze látjuk csak a fenyőt. Messze belátunk Lengyelországba, másfelől meg a gömői egyéb környező hegyekre.

Az ember önaja azonban mindig később teljesedik, mint kívánna, az ellenkező hatást idézve elő — így mi se szívesen fogadtuk a rég óhajtott esőt, midőn a bájos Hágiból legyalogoltunk Lucsivna furdóhoz. Eleinte csak megjárta, de midőn már három óra hosszat szakadó esőben siettünk s bőrig megáztunk, már nem vettük tréfára a dolgot. De hát ezt az uthoz tartozónak kell venni, mert ugyan mit is ér egy táraí kirándulás eső nélkül, senki se hinné el nekünk, hogy ott voltunk és meg nem áztunk. Így hát utavalóval bőven ellátott a Tatra — én meg utelirásomat azzal az ajánlattal fejezem be, hogy ha élvezni akarsz, tegyék meg ti is ez utat. Ti is, kedves Romikám, gömőriek vagytok, tehát igen könnyű szerrel juttok ez élvezethez s egy hét alatt szépen gyakorlással bejárhatjátok a szomszéd vármegyéket. Tehát viszontlátásra jövő évben a Tátrában!

Rónay Kynya.

A bíróság ügyek elintézésé után délután 2 órakor közbéd volt a „Tompa“ szállóban, melyen mintegy hetvenen vettek részt. Ebből után a közgyűlés tagjainak legnagyobb része megtekintette az új főgimnáziumi épületet, melynek szépsége és minden igényt kielégíthető belső berendezése általános tetszést aratott.

Hírek és vegyesek.

Közgyűlések A rimaszombati — tamásfalai ág. h. ev. egyházközség Kubinyi Aladár felügyelő és Gláuf Pál főesperes lelkész testvér-elnökle alatt aug. 28-án, az ev. templomban igen népes közgyűlést tartott, melynek főtárgyát az esperességi közgyűlésre szóló meghívó, illetőleg az ebben jelzett fontosabb egyházi ügyekben való nyilatkozat és határozatok képezték.

A kishonti ág. h. ev. egyházmegyének aug. hó 31-én lefolyt igen látogatott közgyűléséről szóló kimerítő tudósítást már lapunk zártakor kaptuk meg s így azt technikai akadályok miatt lapunk jövő számában közöljük.

Beiradás A rimaszombati egyesült prot. főgimnáziumban a beiradások az 1904—5. iskolai évre szept. 1-én kezdődtek a díszes új épületben, melynek hatalmas méretei, izléses, barátságos homlokzata, művészies, magyaros ornamentikája és belső czélzerű beosztása és berendezése általános és jölösö meglepődést kelt, ugy a szülők, mint a régi ódontalakkhoz szokott ifjuság körében. A tanulóifjuság megérkezése városunk arculatját élenken megváltoztatta, felvidámitotta. Eleveenség, zsiobongás váltotta fel a két hónapi csendet. Lapunk zártáig — szombaton déli 12 óráig — összesen 180 diák iratkozott be. E látszólag kicsiny számnak az a magyarázata, hogy a „vén diákok“ megtudván azt, hogy a megújítás csak 12-én lesz, nem vonultak be a „mezőség“-ről. A beiradással egyidejűleg megkezdődtek a javító és pótló irásbeli érettségi vizsgálatok is. A 3 gimnáziumból — Sárospatak, Miskolc és Rimaszombat — összesen 16 ifju jelentkezett teljes érettségi vizsgálatra. Az irásbeliek kedden végződnek, a szóbeli vizsgálatok pedig 9-én és 10-én lesznek. A vizsgálobizottság elnöke Liszkay János ev. esperes, rimabrézói lelkész; a kormányt pedig ismét Jezsovicz Károly kir. tanácsos, a selmeczbányai ev. főgimnázium nagytudasa nyug. igazgatója képviseli.

A gyermekek kedvencz költője: Pósa Lajos, vármegyei kiváló szülötte, f. hó 1-én városunkban tartózkodott s megtekintette a főgimnáziumi gyönyörű új épületét, melynek falai között néhány kellemes órat töltött a professzorok körében. A jeles költő — mint halljuk — a főgimnázium épületének felavatási s az iskola fennállásának tiszteletére ünnepélyesen jelen lesz s az ünnepi ódát ő mondja. Régi ismerősei nagy szeretettel fogadták az országosan kedvelt „Pósa bácsi“-t, kit városunkhoz és szülőfalujához: Rudnóhoz öszinte kegyeletes emlékek fűznek.

Tanárválasztás. Dr. Oravecz Ödön fiatal tehetséges tanárt — a „Rozsnyói Híradó“ helyettes szerkesztőjét — a beszercebányai ág. hitv. ev. gymnasiumhoz tanárra választották.

Anyakönyvvezetők kinevezése. A belügyminister Gömör-Kishontvármegyébe az alsószkálnoki anyakönyvi kerületbe Kicsiny Géza ág. hitv. ev. tanítót, a serkeibe Kratochwill Aladár okl. jegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

Kinevezés. A m. kir. honvédelmi minister rendeletével 1904. aug. 18-ával 1904. szeptember 1-étől számitandó ranggal a beszercebányai 16. honvédegyalogezredhez Szladek Albert Árpád és Márkus Dénes a honvédehadapródiskola IV. évfolyamát végzett növendékek hadapród tiszthelyettesekké neveztettek ki.

Eljegyzés. Frindl László állattenyésztési m. kir. kerületi felügyelő eljegyezte Kún Bertalan losonci máv. forgalmi főnök és neje Csáthy Szabó Margit leányát Margitot.

Halálozás. A rozsnyói rom. kath. papnevelő-intézet szomorodott szívvel jelenti főtisztelendő *Bárdossy Géza* volt rozsnyói rom. kath. főgimnáziumi tanár, később papnevelő-intézeti aligazgatónak a szentségek ismételt, végül a haldokló szentségének ájtatos felvétele után élete 34 ik. áldozó papságának 11-ik évében augusztus hó 25-én reggel 4 órakor Rozsnyón történt gyászos elhunytát. A megboldogult holt tetemét 26-án délután 4 órakor nagy részvét mellett temették el.

Vármegyei tisztviselők fizetése. A vármegyei tisztviselők f. hó 1-én már megkapták a régven várt fizetés-emelési pótlékokat és ennek folytán örömmel közöljük, hogy ezen nagyon fontos és terhes állami adminisztratív szolgáló hatalmas testületnek a fizetése munkájához képest rendeztetett és utalványoztatott.

Beiktatás. *Boza* Lajos volt iványi ev. ref. tanítót f. hó 28-án iktatta be *Szabó* Gyula serkei ev. ref. lelkész újonnan elfoglalt állásába: Serke községbe tanítónak. A beiktatás a szokásos ünnepélyes formában ment végbe, s azon jelen volt *Draskóczy* László a kerület országgyűlési képviselője is — A beiktatott tartalmas beszédben köszöntött be és fejtette ki a tanítónak magasztos hivatását, a mivel új hűveinek teljesen megnyerte bizalmát.

A javító és pótló osztályvizsgálatok augusztus 30. és 31. napjain folytak le a helybeli egyesült prot. főgimnáziumban a következő eredményekkel: Pótló vizsgálatra jelentkezett összesen 3 tanuló, ezek közül egy — Kerekes Tibor II. o. t. — tiszta jeles, 1 elégséges eredménytel vizsgázott, 1 pedig 2 hó múlva teendő javító vizsgálatra utasított. Javítóra jelentkezett összesen 77 tanuló. Ezek közül javított: 67, osztályismétlésre utasított 9, véglegesen elbukott 1. — Magánvizsgálat elé állott 2 tanuló, az egyik kiállotta, a másik 2 hó múlva javíthat. Félvételi vizsgát tett 4 tanuló sikerrel. Összesen tehát 84 tanuló vizsgázott s ezek közül átmélt 73, megbukott 11. Hogy a rimaszombati tanári kar a javító és pótló vizsgálatokon is kellő szigorúsággal járt el, ezt a tényt csak helyesléssel kell elismernünk és kiemelnünk.

Agarász verseny. A gömörmegei agarász-egyesület folyó évi október hó 8-án és következő napjain tartja agarász versenyét a dobriai fensíkon. A bankett pedig 9-én este lesz Rimaszombatban.

A polgári leányiskola új gondnoksága

augusztus hó 29-én tartotta *Lukács* Géza elnökle alatt első ülését. Előbb 28-án tartott bucsu ülést a régi iskolaszék, melyet *Lukács* elnök feloszlattnak jelentett ki, s elismerését és köszönetét fejezte ki a tagoknak az iskola ügyei iránt mindenkor tanúsított lelkes érdeklődésért, dr. *Kovács* László viszont az iskolaszék tagjainak hálás köszönetét tolmácsolta az állását teljes buzgósággal és ügyességgel betöltött elnök előtt — Az állami polgári leányiskola gondnokságának tagjai az első ülésen az elnök üdvözlő szavai után letették az esküt, s a 24 rendes tagból álló gondnokság megalakulván, kimondották, hogy az állami elemi fiu- és leányiskola s a polgári leányiskola ügyeit egy gondnok fogja vinni, s ez állásra megválasztották az eddigi gondnokot: dr. *Szabó* Károlyt. Az elemi fiu- és leányiskolai gondnokság jegyzői teendőit: *Matolcsy* Pál leányiskolai igazgató, a polgári leányiskola gondnokságában pedig a jegyzői teendőket: *Kathona* Géza igazgató fogja ellátni. Az ülésen megbízták a gondnokot, hogy az 1904—1905-ik tanévre a szükségletre nézve költségeloirányzatot készítsen; az illetményekre nézve pedig kimondták, hogy az évi tandíj összege helybeliekre és vidékiekre nézve egyaránt 30 koronában állapítatik meg, illetve a kir. tanfelügyelőség utján ilyen értelemben tesz az elnökség felterjesztést a ministerhez. A beiradási díj 4 korona. A hitoktatókra nézve pedig kérték, hogy 240 korona évi tiszteletdíjat részükre a minister állapítson meg és fizesse ki. — Az ülés után az elemi iskolák gondnoksága tartotta meg értekezletét, melyen *Törköly* József igazgató a mult év személyi és egyéb mozzanatairól nagy gonddal és alaposséggal összeállított jelentésben nyújtott képet. A gondnokság ezt tudomásul vette s azután a folyó ügyeket intézte el.

Halálozás. *Lamos* Lajos rimaszécsi gyógyszerész és neje mély gyász érte; 7 éves kis leánya: *Ilonka* aug. hó 31-én hosszas szenvedés után elhunyt Csziben. A család következő jelentést adta ki: „*Idősb* Lipóczi *Lamos* Lajos és neje szül. Kun Laura mint szülők a magok, *Lamos* Albin mint nagynénje; *Anna*, férjezett *Valovics* Ferencz né gyermekeivel *Feri* és *Irenkével*; ifjabb *Lamos* Lajos és *Józsi*ka mint testvérek, egy a nagyszámú rokonság nevében is fájdalomtól megtört szível jelentik felejtetlen édes kis leányuk: *Lamos* Albin *Ilonkának* élete 7-ik évében, hosszas és nagy szenvedés után aug. hó 31-én reggel 1/5 órakor történt gyászos kimúlását. — A temetés az ev. ref. egyház szertartása szerint szeptember hó 2-án délután 3 órakor Csziben fog megtartatni s az Istenben boldogult hült teteme a rimaszécsi sirteremben fog örök nyugalomra tételni. — Áldás és béke lengjen drága poraid fölött! Viszonlátásig Isten veled felejtetlen édes gyermekünk!

Táncztanítás. *Dobránszky* János helybeli táncztanító a főgimnáziumi ifjuság és a polgári leányiskolai növendékek részére két hónapos kurzuson ánapontként 5—7-ig 24 korona tandíjért tánczórát fog adni. A tanfolyam okt. 1-én kezdődik s a Három Rózsán fog tartatni. Este 8—10-ig a kereskedő és iparos ifjuság részére ad ugyancsak két havi kurzust. Jelentkezni lehet a táncztanító lakásán Kossuth-u. 20 szám alatt. A táncztanítót — kinek oktatásával eddig meg volt a közönség elégedve — ajánljuk a szülők figyelmébe, az ő figyelmét pedig felhívjuk arra, hogy a régi jó magyar tánczok kultiválására is különös gondot fordítson.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában közöltük, hogy *Tamásfalai* község Rima-Tamásira akarja nevét változtatni. Most arról értesültünk, hogy ragaszkodik a régi „*Tamásfalai*“ elnevezéséhez és azt jövőre is meg akarja tartani.

Vázaráthelyezés. A kereskedelemügyi minister megengedte, hogy *Nyustyan* az e hó 11-ére eső országos vásár — az izraelita ünnep miatt — kivételesen szeptember 14-én tartassék meg.

Esküdtszéki tárgyalások. A szeptember havi ciklusra — mely szeptember 5-én kezdődik — ez ideig két büneset van tárgyalásra kitzúva. Tárgyalás alá kerülő bűnügyek:

Szeptember 5-én *Eliás* István ellen szándékos emberölés miatti bünygy. *Eliás* István tudvalevőleg feleségét *Bari* Erzsébetet 1904. április 16-án Hangonyon agyonlőtte. — Elnök lesz: *Kubinyi* Aladár. A vádhatóságot dr. *Mészáros* István kir. ügyész képviseli; védő: ifj. dr. *Törköly* József.

Szeptember 6-án *Barczai* Barna *Bálint* ellen gyilkosság büntette miatti bünygy. *Barczai* *Bálint* f. évi június 15-én Rozsnyón *Kosárik* *Annát* agyonszúrta előre megfontolt szándékkal. — Elnök: *Kolbá* Sándor lesz. A vádhatóságot dr. *Musotter* *Miklós* kir. alügyész képviseli; védő: dr. *Weinberger* *Rezső*.

Esküdtek névsora: dr. *Veress* *Samu* gimn. tanár, *Lenner* *Gyula* gimn. tanár, *Boezkó* *Dániel* népbanki igazgató, *Engel* *Adolf* kereskedő, *Varga* *Lajos* ácsmester, *Benyó* *László* mézeskalácsos, ifj. *Csapó* *János* tímár, dr. *Cziner* *Miksa* ügyvéd, *Simkó* *Nándor* ügynök, *Králik* *Béla* szabómester, *Matolcsy* *Pál* tanító, dr. ifj. *Institórisz* *Endre* ügyvéd Rimaszombat, *Szontagh* *Aladár* ügyvéd Rozsnyó, dr. *Király* *Kálmán* ügyvéd, *Hevessy* *Bertalan* földbirtokos *Tornallya*, *Draskóczy* *László* országy. képvis. Feled, ifj. *Nagy* *István* földmives *Pálfala*, *Szlopovszky* *Péter* tanító *Kokova*, *Fekete* *Pál* földmives iskolai igazg. *Kurincz*, *Isván* *János* földmives *Bellény*, *Bornemisza* *István* földbirtokos, *Szúk* *Gyula* lelkész *Uzapanyit*, *Becske* *Bálint* tanító *János*, *Máriássy* *Andor* földbirtokos *Rakotyás*, *Knöpfner* *Károly* földbirtokos *Kokován*, *Koltenhayer* *József* lelkész *Nyustya*, *Fáy* *László* földbirtokos *Cserenesény*, *Szakkal* *István* földbirtokos *Zabzópuszta*, *Balajthy* *Sándor* földbirtokos *Gesztete*, *Bartholomaidesz* *László* lelkész *Csetnek*. — Pótesküdték: *Lévay* *István* cipész, *Horváth* *György* cipész, *Gál* *Emil* ügynök, *Vályi* *Ferenc* borbély, *Konyha* *Béla* bérló. *Szabó* *József* mészáros, *Czikora* *István* tanító, *Braun* *Zsigmond* kereskedő *Rimaszombat*, *Samu* *János* földmives *János*, *Molnár* *János* földmives *Cserenesény*.

Gubics eladás.

Báró *Luzénszky* *Henrik* tulajdonát képező osgyáni erdőben termett ezidei 3 1/2 **wagonra** becsült gubics eladó. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos ad **Osgyanban**.

Erdészeti bizottsági ülés. Augusztus hó 30 án a vármegyeházán Lukács Géza vármegyei főjegyző elnöklése alatt közgyűlés. erdészeti bizottsági ülés tartatott. Az ülés egyik fontosabb tárgyát képezte az erdőtörvény revíziója érdekében felterjesztendő javaslat. Előadó volt Zachar István kir. erdőfelügyelő és Komáromy István a bizottság jegyzője.

Tűzoltó ünnepély. A putnoki önkéntes tűzoltó egyesület szeptember hó 8-án d. u. 3 órakor tartja a putnoki fürdő helyiségeiben IX. évi közgyűlését és ennek befejezése után zártkörű táncmulatságot rendez. A meghívót kibocsátották: Dr. Gróf Serényi Béla, kereskedelmiügyi államtitkár, országgyűlési képviselő, egyetemi elnök. Hönsch Ede, bányatanácsos, egyl. alelnök. Friedl György parancsnok Fekete Nándor, tiszt. főparancsnok. Intzedy Béla egyl. titkár. Dr. Ursziny Gyula egyl. orvos. Simon József egyl. pénztárnok Márton Aurél, Felekly Ferencz. Tannenbaum B. felügyelő bizottsági tagok. — A program következő: Délután 2 órakor a működő tagok, valamint a Weingärtner György parancsnoksága alatt álló „Hungária” gőzmalom tűzoltóság gyülekeznek a szertárnál. — 3 órakor ünnepélyes kivonulás Gőz Bertalan alparancsnok vezénylete alatt a putnoki fürdő helyiségeiben tartandó közgyűlésre. — 1/4 órák közgyűlés. — 5 órakor a táncmulatság megkezdése.

Megszurt lökereskedő. Ifj. Demeter János 38 éves kunlapoccai születésű lökereskedőt, ki az itteni orsz. vásárra akart jönni, 29-én hajnalban Miskolcra a tiszai pályaudvar közelében négy ember megtámadta és megszurta. Kettő a támadók közül megugrott, kettőt azonban letartóztattak. A sérült ember vérző sebével vonatraült, s eljött a vásárra, de délután annyira vérezett, hogy nem bírt tovább menni és beszállították a kórházba. A bíróság megindította az eljárást.

Ebmarás. Dacára a szigorú ebzárlatunk Lévai J. hentes mester kutyája egy szegény gyermeket a napokban megmarta. Ugy értesültünk, hogy a gyermeket azonnal felszállították a budapesti Pasteur-intézetbe, a gyanus állatot pedig zár. illetve megfigyelés alá helyezte a rendőrség. Ezzel azonban nem elégedhetünk meg, hanem kérjük az alispán és a polgármester rendeleteinek szigorú végrehajtását. — Kern Adolf takarékpénzt. könyvelő szobaleányát, mikor e napokban az utcára kilépett, egy kis fekete eb megmarta. Az eb elmenekült s nyoma veszett. a súlyosan megmarta leányt pedig azonnal Budapestre szállították.

Egészségi kimutatás. Múlt július hónapról a vármegyei tiszt. főorvosi hivatal a megyében előfordult fertőző betegségekről következő adatokat állította össze: Vörheny: Parasz 9 (megh. 4) Süvete 3 Borzete 2. Dönő 10 (megh. 4) Jolesz 3 (megh. 1) Kovacs-virus 1 (megh. 1) Luesk 13 (megh. 2) Nagyzsibos 3 Szalóc 2. Abafala 1. Alsó-Kálása 1 (megh. 1) Harkács 1 (megh. 1) M. n. 1 Rimaszombat 2 (megh. 1) Rozsnyó 4 (megh. 2) — Kanyaró: Krasznahorkaválva 2 Putnok 1. — Hökhurut: Géza 3 Almágy 10 Osoma 2. Sereg 2, Borzova 4 Zubogy 9 (megh. 1) Jolsva 3 Hasi bagymaz: Búka 8 Bologtala 1, Radnót 3 Vargod 1 Pelsőz 2 (megh. 1) Ragaly 1 (megh. 1) Nagyrőze 1 — Bárányhimlő: Tornallya 1 — Vesztett ebmarás: Víztor 4 Horka (őzörsényi állomás) 3. Tornallya 1. Méhi 1 Kistőze 2. Pelsőz 7.

Számadás és nyugtázás. A Litkey család által Tornallyán rendezett művelési összes bevétele volt 233 korona 80 fillér, kiadása 173 kor. 80 fillér, maradt a potékony ezéla 60 korona. Ebből 30 koronát a „Gömör-megyei tanács segélyalapja”-nak 30 koronát az „Értővölgy”-nek küldöttem. Felülfizettek: Király Kálmán Dezső Gusztáv 2-2 koronát Szombathy László 1 kor. 40 fillért. Sxty Ötön. Zsigmond Lászlóné 1-1 kor. Rethy Andor. Makay Imre. Nagy Sandor. N. N. 80-80 fillért, Csizy Pál, Szombathy Pál. Hancsovsky Béla, Körössy Antal, Nagy László, Klumo Samu, Heimon Lipót, Tornallyay László és István, Pongo Lajos és László, Finkenstein Adolfné, Liphay Károlyné, Saliga József, Saliga László, Facsinay István, Remenyik Albert, O. M. 40-40 fillért, Balog Soma 5 kor., László M. 2 kor., Urszinyi Zsigmond 4 kor., Garam János 2 kor., Hubay Béla 1 kor., 60 fillért, Kovács Gyula 1 kor. 80 fillért küldöttek be. A szives pártfogásért hálás köszönetet mond Tornallyán, 1904. aug. 30 án. Litkey György, ev. ref. tanító.

Szerkesztői üzenetek.

Kynga útleányának. A esinos utleirást örömmel közöltük és személyesen fogom megköszönni „Bolygóhoz.” Ismeretlenül sajnálattal nem közölhetjük

Kiadó lakás.

Jánosi-utca 18. szám alatt egy 2 szobás lakás mellékhelyiségekkel november 1-étől bérbeadó, ugyanott gimnázista fiúk lakásra felfogadtatnak. Értekezni lehet: 2-3 Özv. Mindszenty Bertalannéval.

Kiadó.

Rimaszombatban a Ferenczy-utcában, a gimnáziummal szemben levő új házban, 3 lakás és egy üzlethelyiség kiadó. Értekezhetni: Tóth Béla építészszel. 3-3

Hirdetmény.

Fazekas-Zsaluzsány község bolt- és kereskedelmi épülete mely áll két üzlethelyiségből, három szobából, három pinczéből stb., élénk üzleti forgalommal, folyó évi szeptember hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor a községi bíró hazánál tartandó árverésen három évre bérbe fog adatni.

Árverési feltételek a bírónál megtudhatók.

2-3 Előljáróság.

ISKOLAKÖNYVEK

ódon és új állapotban, — továbbá mindenféle iskolai szerek kaphatók: —

Ifj. RÁBELY MIKLÓS
könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat,
Deák Ferencz-utca 8. sz.

Ugyanott nyomtatványok, könyvkötések, diszes és egyszerű kivitelben elvállaltatnak.

Kiadó bolt.

Rimaszombatban, az Erzsébet-tér legnagyobb forgalmu részén egy bolt nagy kirakatlakokkal, — hozzá tartozó raktár-helyiségek és lakással 1905. év február hó 1-től bérbe kiadó — A feltételek iránt tudakozódni lehet: idb Gaskó János és társa bórkereskedésében. 3-*

Hirdetmény.

287 sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tornallyai kir. járásbírósnak 1904. évi sp. 253/3 számú végzése következtében dr. Király Kálmán ügyvéd által képviselt Gescheit Herman javára Kos úth József ellen 124 korona s járuléka erejéig 1904. évi augusztus hó 16-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 846 koronára becsült következő ingóságok u. m.: buza, gabona nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1904. évi V. 241/1 számú végzése folytán 124 korona tökéletesítés, ennek 1903. évi december hó 2-ik napjától járó 5% os kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 63 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben, alperesnél leendő eszközlésére 1904. évi szeptember hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombatban, 1904. évi augusztus hó 28-án.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Eladó búzaszalma.

261 kereszt búzaszalma eladó Róth Lajosnál Rimaszombatban. 2-2

Hirdetmény.

266 sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1901. évi 7115/p. számú végzése következtében dr. Király Kálmán ügyvéd által képviselt Gődér Jánosné szül. Geose Julianna méhi lakos telpejére javára Koós László baraczi lakos alperes ellen 1800 korona járuléka erejéig 1902. évi március hó 24-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 945 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarhák, gazdasági eszközök nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tornallyai kir. járásbírósnak 1904. évi V. 169/4. sz. végzése folytán 32 korona hátralékos kamat és eddig összesen 7 korona 40 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Baracza községben alperes lakásán leendő megtartására 1904. évi szeptember hó 7-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tornallyán, 1904. évi augusztus hó 27-én.

Záborszky Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Ház-eladás.

Rimaszombat egyik legfőbb forgalmi pontján: a Ferenczy-utca 6 szám alatt 515 □-ól területen épült két kőház: négy 3 szobás lakással; továbbá a Kmetty-utca 11 sz alatti kőház, egy 3 szobás felső és egy 2 szobás pincze lakással és melléképületeikkel alkalmi vétel következtében kedvező fizetési feltételek mellett örök áron eladó. Értekezhetni: Benyó Béla, tulajdonossal. 3-*

Hirdetmény.

3306. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gömörme-gyei nép- és iparbank végrehajtatonak Szakó István végrehajtást szenvedő elleni 587 korona s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144- és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Sereg községben fekvő s a sereg 48. számú telekjegyzőkönyv A. 2-22. sorsz. alatti 3/8 ad urbéri külbirtokból és ahhoz tartozó urbéri erdőleigelő illetményből a B. 6 és 8 alatti Szakó István 2/3 ad részben megillető jutaléka 1098 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul 1904. évi szeptember hó 24-ik napjának d. e. 10 óráját Sereg községébe, a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is el fognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 109 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényzék 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170 § a értelmében bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállítva elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1904. évi május hó 27-én.

Velez, kir. tvszéki albiró

Üzlet egyesítés.

Alólírottak tisztelettel hozzuk Rimaszombat város és a vármegye nagyrédmű közönségének szives tudomására, hogy a rég időtől fogva jó hírnévnek örvendő Jakovetz Alajos és Csordás József-féle

kőfaragó-műhelyt és sírkő-raktárt,

mely eddig külön-külön vezetett, — egyesítettük és azt mint közös üzletet: özv. Jakovetz Alajosné felügyelete és vezetése mellett fogjuk fenntartani.

Ajánljuk ennél fogva szolgáltatásunkat úgy az építő-mester urak, valamint az épített nagyközönségnek mindenféle kőfaragó- és szobrászati munkáknak kifogástalan és pontos elkészítésére.

Raktáron tartunk állandóan nagyobb mennyiségben különféle hazai és külföldi márvány- és gránitból készült mindenféle alaku és színű sírműveket; készitünk sírköveket előirt rajz szerint.

Főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a nye rendő bizalmat kiérdemeljük és megrendelőinket úgy a kifogástalan kivitel, mint áraink mérsékelt-ségénél fogva megtartsuk.

A n. é. közönség jóakaratu támogatását kérve maradtunk kiváló tisztelettel:

Rimaszombat, 1904. augusztus 15.

3-3 Özv. Jakovetz Alajosné, Csordás József.